

Tractatvs De// Beneficiis// Amplissimvs,// Et Doctissimvs

Garcia, Nicolaus

Coloniae Allobrogvm, 1618

Cap. 2. De tempore intra quod debet de Beneficiisproideri.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98550](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98550)

49. *scilicet à Rota approbatum. Tollitur etiam iste defectus ex aliis clausulis, nempe, amoto quolibet illicito detentore, quæ posita in eadem gratia habet vim expressiõis coloratæ possessionis. cap. proposuit. de concess. præbend. Ioann. Andreas in d. cap. cum nostris in gl. penult. Rota decif. 38. & 69. de rescript. in antiquis. Felin. in c. in nostra. 36. cor. vers. 2. nota. de rescript. Rebuff. in forma nouæ prouisionis verb. amoto. nu. 1. & insuper adest alia clausula, dummodo non sit alteri ius quesitum, per quam excusatur gratia à vitio surreptionis, propter ius, vel possessionem alterius, quod per hanc clausulam censetur præsèruium. Card. conf. 92. n. 4. Felin. c. in nostra. d. 36. cor. vers. 1. nota. & in c. super literis. n. 11. eodem tit. de rescript. Selua de beneficiis. par. 3. q. 11. n. 103. Non obstat, quod dicitur non fuisse iustificatam hanc clausulam, dummodo tempore datæ non sit alteri ius quesitum, quia non est aliàs iustificanda, cum non suspendat gratiam. Achilles dec. 18. n. 2. in fine. de probatio. per eam enim præsèruium tantum ius alteri competens, de quo non docet Enricus, qui solum nitiur collatione sibi facta vigore expectatiuæ ab ordinario emanatæ, quæ non suffragatur, cum concedi non possit ab inferiore à Papa, c. nulla. c. relatum. cap. ex tenore. & cap. constitutus. de concess. præb. & sit etiam prohibita, ex Concil. Trident. sess. 24. c. 19. & consequenter videtur quoque exclusæ ab indulto, quod remouet tantum obstacula, & vult, ut collationes fiant secundum sacros Canones, & decreta Concilij Tridentini. Quod dicitur in hac prouisione non fuisse factam mentionem litis inter Ioann. & Enricum, tollitur ex clausula, etiam inter aliquos litis, cuius statum, &c. pendeat indecisa, per quam dicitur facta sufficiens mentio litis, & sic ita ut Papa intellexerit litem eo modo, quo pendeat, Rota dec. 20. de rescript. in nouis. Gemin. conf. 120. n. 6. & sequen. Putem dec. 2. de rescript. Achilles dec. 9. eodem tit. & fuit dictum coram me in causa Mediolanen. Capella de Valdarno, 3. Iulij, 1595. Non obstat, quod in supplicatione Ioannis dicatur tempus octo mensium ad obtinendam nouam prouisionem, nondum fuisse elapsum, cuius contrarium dicitur in literis, quia fuit expedita alia supplicatio cum expressione, quod tempus erat elapsum, & hæc concordat cum literis, quæ super ista fuerunt expeditæ.*

CAP. II.

De tempore, intra quod debet de beneficiis
prouideri.

SYMMARIA.

De beneficiis debet prouideri infra sex menses, n. 1. Quod habet locum non solum in collatione, sed etiam in electione. n. 2. Nisi sit cathedralis, vel regularis Ecclesia, quæ ultra tres menses prælato vacare non debet. num. 3. Quod intelligitur respectu principalis prælati perpetui. num. 4. In cæteris autem Ecclesiarum secularium prælatis, ac in dignitatibus, & aliis beneficiis, in quibuslibet Ecclesiis constitutis, habet locum semestris. n. 5. Secundo habet locum in præsentatione, nisi sint patroni laici tantum, qui solum habent quadrimestre. numero 6. Tertio habet locum in prouisione parochialium, etiam stante Concil. quando earum collatio ad Episcopos spectat, licet quando ad Papam aut alios spectat, debeant infra quatuor menses personam magis idoneam præ-

uius concursu eligere, & electioni illis significare. numero 7.

Quarto habet locum, etiam in hospitalibus, quæ conferuntur in titulum beneficii. n. 8. & quod dicitur de hospitalibus, accipitur de hospitalibus, quæ non conferuntur in titulum beneficii. n. 9.

Quinto, habet locum in habente à Papa indultum conferendi beneficia reseruata, licet prouideat virtute indulti, alias prouisio denoluerit ad Papam, n. 10. Licet secus sit in executore Papæ, qui Papa vice fungitur, n. 11. Papa etenim nullus terminus est præfixus, contra Paulum de Ciudadinis. n. 12. & 13.

Amittit tempus currit legatio, & nuntio remissus, numero 14.

Dicti sex menses dati ad conferendum sunt à tempore scientiæ vacationis numerandi. n. 15. Nam dantur in odium negligentis, n. 16. Et sic etiam non currunt impedito, siue fuerit impedimentum iuris, siue facti, n. 17. Et in tempore impedimenti computatur tempus suspensionis, & peregrinationis pro absolutione obtinenda, &c. n. 18.

Durante lite super iure conferendi, seu eligendi, non currit tempus, licet secus sit in patronis, n. 19.

Quod necessarium requiratur notitia vacationis, ut currat tempus ad conferendum, &c. adducitur resolutio Rotæ, n. 20.

Tempus sex mensium datum ordinariis ad conferendum parochiales ad eorum collationem spectantes per bullam Pij V. quæ dicit à die vacationis, intelligitur à die vacationis notæ, quamvis Episcopus nondum accepisset possessionem Episcopatus, cum per ipsum staret, ex Rota in decisionibus postis, à num. 21. Ex quibus conuincitur sententia Flores docentis semestris datum in dicta bulla currere à die vacationis, etiam ignorantibus, n. 25, & quedam doctrina Rebuffi, numero 26.

Sex menses numerandi sunt à tempore scientiæ, vel à tempore, quo scire potuit, & debuit collator, ut Episcopus qui teneatur visitare singulis annis, numero 27. & seqq. ubi adducuntur resolutiones Rotæ. Oportet enim, quod ignorantia Episcopi non sit supina, numero 30.

Et debet intelligi de notitia vera, vel presumpta vacationis, quæ determinari debet per iudicem considerata qualitate beneficii, modo vacationis, & longitudine temporis illius, distantia locorum, & fama, n. 31. & n. 32. & 33. ponuntur resolutiones Rotæ.

Patronus tempus datum ad præsentandum, siue à iure, siue à fundatore, currit non à die vacationis, ut tenuit Rota antiqua, & alij, sed à die notitiæ vacationis, à n. 34. & adducuntur resolutiones Rotæ, numero 36. & 37.

Sufficit contra patronum scientia præsumpta, nec id negant, qui dicunt non sufficere scientiam interpretatiuam, num. 38. & ad decisiones Putei, & Mohedani in contrarium citatis, respondetur, quod in proposito non agitur de omissione, vel priuatione iuris conferendi, vel præsentandi absolute, sed solum pro ea vice, quod non est maximi præiudicij, & ideo sufficit scientia præsumpta, etiam si sit narrata in gratia, numero 39.

Scientia vnius patroni non nocet alteri, ex Rota n. 40. Et ius præsentandi etiam in vno ex patronis, qui non habuit scientiæ, conservari potest alius propter scientiam exclusis ex Rota, cuius resolutio ponitur, n. 41.

Dicti menses debent computari secundum calendarium, & secundum quod menses occurrunt, & quod deficit de pri-

de primo mense accipiendum est de ultimo, cum assignetur tempus à quo debeant incipere, n. 42. & de momento ad momentum est huiusmodi computatio faciendā, à tempore scilicet scientiæ, seu vacationis notā, &c. n. 43.

DE beneficiis vacantibus providere debent ij, ad quos provisio spectat infra sex menses, cap. nulla. 2. de concef. preben. &c. licet. de supplenda negligentia pralato. & Clem. 1. eodem tit. l. 8. tit. 16. par. 1. de quo late Rebuff. in praxi, tit. de devolut. & in repet. d. c. 2. circa fin.

2 Quod habet locum non solum in collatione, sed etiam in electione, ut docet Abbas per textum ibi in 3. cap. dilectus. de concef. prebend. n. 2. & alij, nisi sit cathedralis, vel regularis Ecclesia, quæ ob maius periculum impendens, siue imminens, ultra tres menses pralato vacare non debet, c. postquam 50. dist. c. obeuntibus. 63. dist. c. ne pro defectu. de electione.

4 Et intellige in Ecclesiis cathedralibus respectu principalis pralati, nempe Episcopi, & in regularibus, in quibuscunque earum pralatis principalibus perpetuis, quocumque nomine nuncupentur, siue Abbates, siue Priores siue prapofiti.

5 In cæteris autem Ecclesiis secularium pralaturis, ac in dignitatibus, & aliis beneficiis in quibuslibet cathedralibus, & aliis Ecclesiis, tam secularibus, quam regularibus constitutis, habet locum semestre, de quo in d. cap. 2. Innoc. Ioan. And. & Abbas in d. c. ne pro defectu, idem Abbas in d. cap. 2. Rota decif. 5. de electione in novis. Rebuff. d. tit. de devolutio. n. 4. & in concordatis, tit. de Regia ad pralaturas nominatione. §. 1. verb. intra sex menses, Mandagorus in tract. de electione novorum pralator. l. p. cap. 1. & ibi Boer. Pet. de Baifio in directorio election. 3. parte, c. 42. Matth. Boif. in Miscell. in materia electionis, §. tempora electionum, & Cuchus in institutio. maioribus libro 4. tit. 1. numero 168.

6 Secundo, habet etiam locum dictum capitulum secundum in presentatione, nisi sint patroni laici tantum, qui solum habent quadrimestre ad presentandum, c. unico. §. verum. de iure patronat. in 6. & ibi glo. & Dd. & dictum est supra 5. par. cap. ult. 9. notab. a. n. 209.

7 Tertio, habet locum in provisione parochialium, etiam stante Concilio Tridentino, sess. 24. de reformat. cap. 18. quando earum collatio ad Episcopos spectat, licet, quando earum collatio ad Papam, aut alios spectat, debeant infra quatuor menses personam magis idoneam prævio concursu eligere, & electam illis significare, &c. ut in constitutione Pij V. supra adducta præcedenti parte, caput. 3. numero 3. quæ est videnda.

8 Quarto, habet locum etiam in hospitalibus, quæ conferuntur in titulum beneficij. Et quod dicunt Feder. de permutat. quest. 29. Paulus in clem. 2. de religiof. domib. Cosmas in pragmatice sanctione, tit. de collatio. §. item circa, verb. respectu, Selua de benefic. 3. parte, quest. 64. n. 3. Corraf. 4. parte, cap. 1. nu. 6. Gambarus in cap. unico de rerum permutat. in 6. nu. 137. & Cerola in praxi Episcopali, l. parte, verb. beneficium. §. 1. quod non est tempus statutum ad conferendum hospitalia, accipiendum est de hospitalibus, quæ non conferuntur in titulum beneficij Ecclesiastici, de quibus supra l. parte, cap. 3. & ita in terminis tradit Rebuff. d. verbo, intra sex menses, versic. Item quando, & ante cum Calder. consil. unico. de supplenda negligentia præ-

2. Tom.

latorum.

Quinto, et habet locum in habente à Papa indultum conferendi beneficia reservata, licet provideat virtute indulti, alias provisio devolvetur ad Papam, Castadorus decif. 8. de prebend. Crescen. 15. eodem tit. Mandos. de signatura gratia, tit. de provisio. versic. in beneficiis reservatis, Anast. Germon. de indultis Card. §. volumus, num. 56. & facit, quod dicitur in decisione Colonien. canonicatus circa finem adducta, cap. præcedenti, ad fin. Licet et secus sit in executore Papæ, qui Papæ vice fungitur, Castad. d. decif. 8. numero 6. Selua dict. quest. 64. numero 4. Cosmas dict. verb. respectu, Rebuff. dict. verb. intra sex menses, & in forma mandati, verb. inducentes, versic. queritur, intra quod. Corraf. d. cap. 1. num. 6. Cerola d. §. 3. & Flores, quest. 4. numero 73.

Papæ et tamen nullus terminus est præfixus, Francus in cap. statutum, de preben. in 6. num. 6. Castad. ibi, & Rebuff. d. verb. intra sex menses, & d. tit. de devolutionibus, numero 5. Lambert. de iure patronatus 2. par. 3. lib. quest. 2. art. 8. num. 9. & Mandos. reg. 34. de annali. 9. 90. numero 5. qui tamen reprehendit Paulum de Cidanis de iure patron. 6. par. art. 3. §. 26. numero 44. dicentem, quod Papæ, etiam habet sex menses, ex dict. cap. licet. de supplenda negligent. pralator. quod id non probat, & dictum est supra 5. par. cap. 1. numero 97.

Et an istud et tempus currat legato, dictum est dicta 5. parte, c. 3. ex num. 22. & de Nuntio, numero ultimo.

Et dicti sex menses et dati ad conferendum sunt à tempore scientiæ vacationis numerandi, cap. quia diversitatem, in fine, de concessione prebendæ, & d. c. licet, & ibi Innocentius, & Abbas, & alij, & d. leg. 8. tit. 16. parte 1. & ibi Gregorius Lopez, Selua 3. parte, quest. 59. Rebuff. d. tit. de devolutio. à num. 10. & in repetit. d. cap. 2. circa finem, versic. 3. queritur, Mandagorus supra 1. par. cap. 1. & 3. & ibi Boerius, Petrus de Baifio 1. par. cap. 23. & 3. par. cap. 42. Corraf. 1. par. cap. 7. numero 8. Ioan. Nicol. Gimon. in Enchiridio benef. tit. 2. cap. 3. ex numero 26. & tit. 3. cap. 3. numero 30. & 34. Cerola d. 1. part. verb. ius patronatus, §. 8. l. dubio, & Flores de Mena, quest. 3. numero 6. Ioan. Quintin. in repetit. cap. multa. de preben. numero 97. & Azor instit. moralium, 2. par. libro 6. c. 26. quest. 10. & de tempore dato ad eligendum, idem dicunt Mandagor. Boerius, Pet. de Baifio, & Flores ibi, & Tirag. de retractu lignag. §. 35. glo. 4. num. 7. & Cuchus d. lib. 4. tit. 1. numero 170.

Nam istud et tempus datur in odium negligentis, Francus in d. cap. statutum, & Dd. in dictis iuribus, & sic etiam et non currit impedito, siue fuerit impedimentum iuris, siue facti, Abbas in d. c. quia diversitatem. n. 3. Cosmas d. §. item circa, verb. tempus, Selua, & Rebuff. supra, Mandagor. d. c. 1. & 2. & ibi Boerius, & Pet. de Baifio supra, Rochus de iure patronat. verb. honorificum, quest. 28. n. 58. Ioan. Gutierrez canon. quest. lib. 1. c. 28. Cerola, & Flores, n. 4. supra, & decisio Placent. ultima ad finem adducta infra, n. 24. quæ est videnda.

Et in tempore impedimenti, et computatur tempus, sive pensionis, & peregrinationis pro absolute obtinenda, quousque perveniat in domum suam, etiam data noticia vacationis, ut reuera videtur probari in d. c. quia diversitatem, & ibi tenet glossa penultima, Innocentius n. 5. & Abbas n. 3. idem Innocent. in d. c. 1. eodem tit. quamvis contra dicant Cosmas, & Selua supra.

T 2

19 Vnde durante lite super iure t^r conferendi, seu eligendi, non currit tempus, licet fecus sit in patronis, Feder. consil. 232. Rebus in concord. d. ut. de Regia ad prelaturas nominatione. §. i. verb. intra sex menses, Lamber. 2. par. 2. lib. 9. c. 1. ar. 2. Berolius in c. quoniam. de iure patr. n. 42. & Flores d. 9. 3. n. 33. & 34.

20 Vnde in vna t^r ciuitatis Castellane 18. Iun. 1557. coram Illustris. Quiroga fuit per Rotam resolutum, Quod capta possessione canonici vigore supplicacionis, literis non confectis die 10. Augusti, & sic facto loco extraneanti Iulij 3. si quis illum impetrasset, die 10. Februarij sequentis certo modo cum narratiua deuolutionis ad sedem Apostolicam, non probatur deuolutio, quia licet lapsi erant sex menses dati ordinariis ad conferendum, quibus dies termini computatur in termino secundum communem, ut per Francum, in c. quam sit §. electus, n. 3. de elect. in 6. Io. Andr. & Abbas in c. bonæ 2. de elect. Lamber. 2. p. 2. lib. 9. c. 2. art. 1. n. 3. Tamen ob id modicum tempus lapsum vnius, vel quatuor dierum, non constabat de notitia vacationis, qua necessario requiritur, ut currat tempus ad conferendum, &c.

Et in t^r vna Placentina parochialis de Malpartida, coram D. Seraphino, 28. Iunij 1585. coram D. Pamphilio, 20. Decemb. eiusdem anni, & presertim coram D. Bubalo, 24. Martij 1586. Rota resolutum tempus sex mensium datum ordinariis ad conferendum parochiales ad eorum collationem spectantes per bullam Pij V. que dicitur a die vacationis, intelligi a die vacationis notæ, quamvis Episcopus nondum accepisset possessionem Episcopatus, cum per ipsum steteret, ut in sequentibus decisionibus.

22 Coram t^r D. Seraphino, 28. Iunij 1585,

Fuit resolutum gratiam D. Bartholomæi esse canonizandam, cum Papa in collatione huiusmodi parochialis preueniret, cum enim vacasset 19. mensis Decemb. 1581. quo tempore Reuerendissimus Episcopus habebat literas sue promotionis ad Episcopatum in manibus, & habuerat notitiam vacationis huius parochialis 25. eiusdem mensis, ut ex eiusdem depositione constat, utique sex menses dati in bulla feli. recor. Pij V. ad faciendum concursum, & providendum, etiam quod presupponamus incipere, non a die vacationis, sed a die scientie, durabant usque ad 25. Iunij 1582. Quare cum approbatio examinatorum fuerit, 28. Iunij, & prouiso Episcopi 3. Iulij, utrumque extra tempus, & post sex menses datos a Pio V. intra quos verumque expedire debebat, intrat prouiso Bartholomæi, sub die 1. Iulij cum Papa, tam potestate ordinaria preuenire possit, c. dudum, & c. si a sede de preben. in 6. quam vigore bullæ Pij V. reservatis beneficia huiusmodi, de quibus non fuit facta prouiso intra sex menses, & hoc respectu subsequenter prouisionis Episcopi potest dici prouentio innecta reservationi. Non obstat dispositio Concilij sel. 24. c. 18. de reform. quia eius observatio debet fieri, iuxta terminos bullæ Pij V. cuius dispositio est clara, & ideo non habet locum in casu isto, in quo lapsum erat tempus dictorum mensium, quod Episcopus nondum fuisset affectus possessionem Episcopatus non releuat, ex his que deducta fuerunt coram Illustrissimo Lancello, in Burgen. canonicatus 28. Iunij 1583. maxime cum haberet per multos dies ante vacationem literas sue prouisionis in manibus. Vltimo non obstat, quod deducitur de iure questio, ex oppositione, & examinatione, quia id procedit in termini statutorum quarundam Ecclesiarum patrimonialium, non in casu isto, in quo ex dispositione bullæ suprascriptæ intra sex menses requi-

ritur, quod quis fuerit examinatus, & prouisus de beneficio, alias eius dispositio ad solum Papam spectat. Et ex his cessant omnia ex aduerso deducta.

In eadem t^r coram D. Pamphilio 20. Decemb. 1585.

Dixerunt domini, gratiam domini Bartholomæi esse canonizandam ex rationibus, alias per R. P. D. meum Seraphinum diligenter, & accurate more suo consideratis, in eius decisione sub die 28. Iunij proxime preteritis, non obstantibus his, que nunc pro parte D. Michaelis deducuntur, nam quod statum sex mensium datum ordinariis ad conferendum parochiales, ex constitutione felicitis record. Pij V. non currat Episcopo, nisi a die capte possessionis Episcopatus, repugnat d. constitutioni, que loquitur expresse a die vacationis, & tamen in casu, de quo agitur, etiam incipiendo a die notitiae, que fuit 25. Dec. 1581. collatio fuit facta post sex menses, videlicet sub die 3. Iulij 1582. & eo magis cum Episcopus haberet literas expeditas, iam de mense Novemb. 1581. & sic longe ante vacationem, in qua potuit capere possessionem Episcopatus, & ideo cum per ipsum steterit, perinde est, ac si illam accepisset, & ideo tempus currit, c. fin. de elect. non enim dicitur impediri, qui de facili poterat impedimentum remouere. I. qui potest facere, cum ibi notatis. ff. de regul. iuris, & licet fuerit detentus per Regem, nihilominus quia poterat capere possessionem per procuratorem, prout postea illam accepit de mense Ianuarij, huiusmodi impedimentum non suffragatur. Bartolus in l. fed. & si per prelorem, §. i. ff. quib. ex causis maiores, l. al. in l. eos. §. apostolos, in princip. C. de appell. Boerius consil. 43. n. 9. Hymon consil. 179. nu. 9. in fine, beneficia decisio. i. de iure patronatus in antiquis, & alias fuit dictum coram R. P. D. meo Cantuio, in vna Forolouen. fideicommissi 21. Aprilis 1582. impedimentum infirmitatis non excusare appellantis, qui non rediit pro apostolis, cum potuerit mittere procuratorem. Neque obstat, quod in Episcopatu non adessent examinatores Synodales, & ideo esset expectandus aduentus Episcopi, qui congregaret Synodum, quia ut alias fuit resolutum in vna Litteren. Archipresbyteratus, coram Reuerendo P. D. meo Blancheto, die 6. Iunij 1582. ubi illi non adfuit, potest examen fieri ab aliis, etiam quod non sine in Synodo deputari. Neque etiam obstat clausula, dummodo non sit alteri ius questum, quia placuit responsio data in decisione, ultra quod etiam si fuisset Michaeli aliquod ius questum ex oppositione, illud esset resolutum nonsecuta collatione intra sex menses a die vacationis, vel notitiae, iuxta dictam constitutionem Pij V. ius enim dicitur acquisitum cum sua causa, l. as. post alios, in l. qui Romæ. §. Flauius num. 14. ff. de verbor. oblig. Decius in cap. Ecclesia sanctæ Mariæ. sub n. 35. de constitut. Neque obstat, quia dicuntur de surreptione, & obreptione, quia non sunt narrata ista preparatoria ad collationem, quia stante, quod vigore bullæ nedum examine, sed etiam collatio erat facienda intra sex menses, & ideo ea non facta, beneficium erat affectum, & reservatum, ista qualitas non est talis, que retraxisset Papam a concessione, & sic non viriat. Innocentius in cap. cum nostris. de concessio. prebenda. Felix in cap. super literis. sub n. 8. de rescript. Apud decil. 4. quod vero sit narratum, prouisionem Episcopi non fuisse canonice, iuxta formam Concilij, & constitutionis Pij V. factam, & Michaeli nullo canonico titulo, vel iuris adminiculo interruptum, satis ex pramissis est verificatum, stante dicta reser-

reservacione, quia si collatio fuit facta per ordinarium de beneficio reservato, nullum fuit ei acquisitum ius, & dicitur in *inruius*, Rota decif. 2. de restitut. spoliati. in antiquis, *Cassadornus* decif. 2. cod. tit.

In eadem f. coram domino Bubalo, 24. Martij 1586.

Proposui dubium in hac causa stantibus summaris testimoniis, & iuribus, & aliis hinc inde deductis, a quo tempore sex menses dati in constitutione felic. recordatio. Pij V. inceperint currere Reuerendissimo domino Episcopo Placentino de nouo promisso ad providendum de Ecclesia parochiali de Ma'partida in casu, & ad effectum, de quo agitur, & domini concorditer concluderunt, quod tempus sex mensium tantum incipiat currere a die, quo dominus Episcopus habuit notitiam vacationis huius parochialis, qua fuit 25. Decembris 1581. per textum, in cap. quia diuersitate. de concessione praeend. cap. licet de supplenda negligent. praelator. *Rebuffus* in praxi tit. de deuolutio. num. 10. & quamvis domini admitterent, ex testibus examinatis pro parte Episcopi probare consuetudinem Hispaniae, quod Episcopi de nouo promissi non admittantur a Capitulis ad possessionem suorum Episcopatus, nisi prius ostensis, & visis literis Apostolicis, iuxta extrauag. iniunctae de elect. nec non nisi visis literis in consilio Regio, & obtemperata manu serenissimi Regis subscripta pro executione literarum Apostolicarum. Nihilominus dixerunt domini ex hoc non probari tale impedimentum, ut Episcopus Placentinus non potuerit accipere possessionem sui Episcopatus ante diem 22. Ianuarij 1582. quo die fuit capta possessio per procuratorem, seu ante diem tertiam eiusdem mensis. In confesso enim est inter partes, quod bulla Episcopatus expedita fuerunt in Curia, & transmissa ad partes 18. Septemb. 1581. & quod peruenerunt V. lissipon. die 19. Nouemb. sequentis, ubi etiam accessit modernus dominus Episcopus Placentinus, ex ciuitate Poltelegren. 30. eiusdem mensis Nouembris, a quo tempore usque ad diem 25. Decembris, vel saltem ad diem tertiam Ianuarij sequentis potuerunt omnia de facili expediri, praesertim cum ex intervallo temporis duorum mensium, quo literae peruenerunt V. lissipon. multum verisimile fuit, quod iam bullae essent visae per consilium Regium in oppido de Madrid, vel quod postea potuerint expediri in dicto consilio ex quo qualibet hebdomada per tabellarios citatis equis transmittuntur literae ab oppido Madrid ad ciuitatem V. lissiponem, & cum pars domini Michaelis de Ayala se fundet in impedimento Episcopi, debet illud concludenter probare, quia sumus in impedimento, quod scripturis, & testibus probari potest, puta per exhibitionem sedulae Regiae, ex cuius data apparebit de impedimento, item per productionem expeditionis factae in consilio Regio, & hoc casu requiritur plena probatio, ut per Iasonem post alios in l. 2. §. quod diximus, num. 2. ff. si quis cautionib. vel quatenus haec probatio in iudicis arbitrio resideat, ex allegatis per Menoch. de arbitris, casu 118. num. 3. videbatur dominis, hoc impedimentum non probari, ex supra deductis, & hoc maxime dicendum est, cum non sufficiat allegare impedimentum, nisi etiam probet fuisse adhibitam omnem diligentiam in illud remouendo, Bartolus in l. quibus diebus, in principio, & ibi Socinus num. 3. de conditionibus & demonstrationibus. *Felin.* in cap. ex transmissa, in princip. de rescrip. *Ruinus* consil. 15. num. 5. lib. 4. *Socius* iunior consil. 76. numero 79. & seq. lib. 1. *Aymon* consil. 279. sub numero 3. versic. 3. dico, *Felinus* in cap. venerabilis, numero 3. in fin. versic. 3. limit.

2. Tom.

ta de iudiciis, alias quis dicitur impedimentum par. i. ex propria voluntate, ut per *Aymon.* ubi supra, & ex his cessant ea, quae dicuntur pro parte domini Michaelis, quod impeditio impedimento iuris, vel facti non currit tempus ad conferendum, iuxta textum in cap. quia diuersitate ad finem, ubi *Abbas* numero 3. de concessione praeend. & *Imola* numero 13. qui testatur de communi, *Panormitan.* in d. cap. ex transmissa numero 28. de prescript. cum aliis per *Tiraquel.* de retractu lignag. §. 35. glossa 4. nu. 5. quia ut supra dictum est, hic non constat sufficienter, de impedimento Episcopi, quinimo potius de negligentia in non adipiscendo possessionem Episcopatus, saltem per procuratorem ante diem 22. Ianuarij 1582. & consequenter tempus sex mensium incipit currere a die notitiae vacationis, & ita domini concluderunt.

Ex quibus f. conuincitur sententia Flores dicta quae stione 3. a. n. 36. docentis semestre datum in dicta bulla ad parochiales conferendas currere a die vacationis etiam ignorantibus.

Conuincitur etiam doctrina *Rebuffi*, d. tit. de Regia ad praelaturas nomina, §. 1. verb. a die vacationis, quam sequitur *Flores* ibi a. n. 23.

Intelligi autem sex menses f. numerandos a tempore scientiae, vel a tempore quo scire potuit, & debuit collator, ut Episcopus qui tenetur visitare singulis annis, Rota dec. 7. de praeend. in antiquioribus quae in antiquis est 13. de iure patronatus, alias 556. & decif. 6. eodem tit. de iure patronatus in nouis, alias 263. *Lapus* allegatione 80. alias 51. nu. 17. & ibi *Mandof.* litera L. *Abbas* in d. cap. licet de supplenda negligent. praelatorum num. 3. *Felin.* in cap. 2. numer. 2. de exceptionibus. *Decius* consil. 135. in fine, *Bertachin.* de Episcopo 1. par. 1. libro questione 7. *Selua* d. quest. 59. *Rebuff.* d. tit. de deuolutio. nu. 10. *Rochus*, verb. honorificum, quest. 27. num. 57. *Lambert.* 2. par. 2. libro quest. 1. artic. 8. & 3. par. 2. libro questione 2. artic. 8. *Gimon.* tit. 3. cap. 3. sub numero 34. *Gregorius Lopez* supra, *Hieronym.* *Gabriel* consil. 185. libro 2. *Mascard.* conclus. 879. numero 10. *Anastas.* *Germon.* de indultis Cardin. §. volumus, numero 63. *Cerola* in praxi. 2. parte, verb. deuolutio, §. 2. *Flores* supra a numero 8. & *Cechus* de benef. & pensio. cap. 5. num. 5.

Et ita fuit dictum in Burgen. canonicatus 27. Martij 1583. coram D. Bubalo supra adducta 5. par. cap. 4. num. 34. Tempus sex mensium non currere a die vacationis, sed a die illius notitiae, vel ab eo tempore quo scire potuit, vel debuit, iuxta opinionem, quam tenet Rota, &c.

Et in vna Maceraten. beneficij 1. Iunij 1594. coram domino Lita fuit dictum, Quod licet tempus conferendi non currat a die vacationis, sed a die scientiae, tamen iuxta opinionem, quam amplectitur Rota, currit ab eo tempore, quo Episcopus facultatem conferendi iure potuit, vel debuit habere, Rota d. decif. 13. *Besignetus* d. decif. 7. de praeend. *Rebuff.* d. n. 10. &c.

Oportet tamen, quod ignorantia Episcopi non sit supina, *Abbas* in cap. fin. nu. 7. de iure patron. *Bertachin.* in Repert. verb. patrono non praesentante, num. 28. *Gomez.* in cap. 2. de constitutio. in 6. num. 54. *Mascard.* conclus. 626. num. 9. & *Cerola* d. verb. ius patronatus §. 8. 2. dub. & vide dicta supra 5. par. cap. 1. circa finem, num. 790.

Et f. debet intelligi de notitia vera, vel praesumpta vacationis, quae determinari debet per iudicem considerata qualitate beneficij, & modo vacationis, & longitudine temporis illius, distantia locorum, &c.

Capitulum
de
Beneficiis

DECIMA PARS, DE BENEFICIIS,

222

fama ista, Hostien. & Ioan. Andreas in cap. ex parte, de concess. prebend. & ibi Abbas num. 13. & in d. cap. quia diuersitatem, numer. 17. Rota d. decis. 6. Roman. consil. 481. num. 4. & 6. Cosmas d. tit. de collatio. §. item circa, verb. præsens ad finem, Selua sup. Lambert. d. 3. par. 2. libro quæst. 2. art. 18. numero 2. Malcard. dict. conclus. 626. a numero 9. & Cerola d. §. 8. 1. & 2. dubio, & alij, & fuit dictum in dict. Burgen. & in d. Maceraten.

32 Vnde in vna ¶ Toletana beneficij 18. Nouembris 1578. coram D. Seraphino, quæ est 1. par. diuersorum, decis. 481. fuit resolutum, Tempus quatuor mensium per d. bullam Pij V. datum ordinariis ad significandam Papæ personam præuio concursu electam ad parochiales reseruatæ non currere, nisi à die notitiæ habita vacationis, quamuis bulla dicat a die vacationis, ex d. cap. quia diuersitatem, & d. cap. licet, tamen ignorantiam debere esse probabilem, & verisimilem, qualis non erat in illo casu, attenta qualitate beneficij, & longitudine temporis vacationis, & ideo bullam obstare, &c. Flamin. Paris. de resignat. benef. libro 8. quæst. 9. numero 107. & Mar. Anto. Genuen. in praxi Archiepiscopalis Curia Neapolitana, cap. 65. numero 5. & posthæc González, gla. 6. numero 132. & Prosper de Augustino ad summam bullarj, verb. parochialium beneficiorum collatio, quæst. 4.

33 In vna tamen ¶ Eugubina præposituræ de anno 1548. tenuerunt domini, Famam quæ consuevit Episcopum in negligentia de morte beneficiati, ad hoc, ut potestas conferendi deuoluatur, iuxta d. bullam decis. 6. seu 265. Bellameram decis. 659. & quæ tradit Roman. supra procedere, quando fama esset omnino clara, si esset dubia, & dubiam esse famam, si habuerit ortum à duobus, vel tribus, qui dicebant se audiuisset, vel quia affines, aut coniuncti, dato quod adesset fama de morte, tamen non fecerunt luctum, ad notatam per Barthol. 1. 2. §. quod si dubitetur, si quemadmodum testam. aperiant, ut per Achillem decis. 46. seu vnica. de supplend. negligent. prælator. sequitur Mascard. d. conclus. 626. numero 11.

34 Similiter etiam ¶ patronis tempus datum ad præsentandum, siue à iure, siue à fundatore currit, non à die vacationis, ut tenuit Rota decis. 1. de iure patron. in antiquis, & Lambert. d. 2. par. 2. lib. quæst. 1. art. 8. & videtur sequi Mandos. reg. 34. quæst. 53. numero 14. & nouissimè ex professo, sequitur Flores dict. quæst. 3. a numero 20. qui tamen male pro se citat Rebus. de deuolut. numero 15. Sed à die notitiæ vacationis, Rota dict. decis. 7. de prebend. in antiquior. & 13. de iure patron. in antiquis, Caputaquen. decis. 248. parte 3. & Rota in vna Legionen. parochialis de anno 1577. quæ est 1. pars diuersorum, decis. 421. Lapsus allegatione 78. ad 4. quæstionem, numero 12. (vbi Mandos. littera T.) qui ait, quod intelligitur hoc de scientia certa, & non interpretatiua, &c. Bertachin. supra, Cosmas dict. tit. de collatio. §. item circa, verb. præsentandum, Selua dict. quæst. 59. qui postquam dixit, quod tempora conferendi, ac præsentandi non currunt, nisi à tempore notitiæ, ait illud debere intelligi de notitia vera, vel præsumpta vacationis, quæ, ut diximus, debet determinari per iudicem, considerata beneficij qualitate, & quantitate, locorum distantia, & fama &c. Quod etiam ait Reb. in concordatis dict. tit. de Regia ad prælaturas nomina. §. 1. verb. intra sex menses, Rochus dict. quæst. 27. qui cum Abbas in capitulo nos quidem de testam. recte ait, hoc esse verum, etiam si testator mandasset præsentationem esse faciendam infra quatuor menses à die mortis, vel vacationis,

quia debet intelligi, & sup. pleri, & à die notitiæ, & cum Lapo supra, quod requiritur scientia vera, non interpretatiua, & Paulus de Citadinis, 6. parte, artic. 3. numero 42. Petrus de Basio 1. parte, cap. 23. Beroius in cap. quoniam, de iure patronat. numero 52. Gimoni. tit. 2. cap. 3. numero 28. & tit. 3. cap. 3. numero 32. Ioan. Nicol. Delphinus de iure patronat. lib. 2. numero 178. Tiraquel. de retractu lignag. §. 35. glossa 4. numero 7. qui etiam dicit, quod requiritur vera, & certa scientia, nec sufficit interpretatiua, quod etiam cum Lapo, & alijs, ait Caldas de renouatione emphyteusis, quæst. 6. a num. 23. Hieronym. Gabriel d. consil. 185. lib. 2. qui ait, quod non currit nisi à die scientiæ certæ, aut saltem requiritur adeo fuisse notam vacationem, ut inde appareat negligentia patroni, qui scire debuerit, ex Rocho supra (dicente, quod tempus currit patronis à tempore scientiæ, vel à die, quo scire debuit.) Et quod quamuis ordinario, qui visitare debet, & perquirere, imputetur negligentia, si nesciat beneficium vacasse, cum de facto vacat, iuxta supra dicta: tamen patronus non debet censeri negligens, si ignorat vacationem, tamen si notam in loco, vel Ecclesia beneficij eius iurisdictioni non subiectis, quia id inuestigare non tenebatur. Et quod presentatio debet præsumi facta tempore debito, nisi ex aduerso se entia patroni probetur, cuius scientiæ tempus probandum est plenè, cum sit de substantia. Hæc Hieronym. Gabriel. Spino de testamen. glossa 4. num. 21. Anastas. Germon. supra num. 69. & Cerola d. §. 8. 1. dubio, qui ait, quod tempus ad præsentandum currit à die verisimilis notitiæ. Idem Perez de Lara de annuier. & capellan. lib. 2. cap. 9. numer. 35. Celsus de iustit. & iure, libro 2. cap. 34. num. 27. & Azor d. lib. 6. cap. 21. quæst. 11. & Cabedo de patronatibus Regia coronæ, cap. 28. a num. 5. qui ait Regi ignorant non currere tempus ad præsentandum, sicut nec cuiilibet alij patrono. Et quamuis officiales Regis id sciant, negligentiam eorum Regi non nocere, & etiam si Rex sciat non currere ei tempus quatuor mensium ex legitima præscriptione, qua omnes Reges Hispaniæ tuti sunt, eo quod impediti multis occupationibus, tam in bello, quam in pace, non possunt intra illud tempus præsentare, & ita obtinuisse, &c. Et ita semper praticari videmus, cum Rege enim non curatur de tempore, & termino ad præsentandum, tam in Episcopatibus, quam in alijs præsentationibus.

Et fundamentis ¶ contrariæ sententiæ satisfaciunt 35 Beroius, & alij supra. Et ¶ sic in vna Parmen. beneficij 36 coram D. Pamphilio 1590. fuit resolutum, Patrono non currere tempus ad præsentandum ad beneficium vacans per priuationem, nisi à die notitiæ sententiæ, & priuationis, Lapsus allegatione 78. & cum agatur de excludendo patrono à iure presentandi, debere probari veram scientiam, ex Puteo decis. 147. libro 1. Mohed. 160. quæ est 4. de probatio. præsertim, cum est narratum in gratia impetrationis patronum habuisse scientiam illius, & sic istam narrationem debere verificari, & scientiam vnius patroni non nocere alteri, &c.

Et in vna Firmana ¶ alteris, coram D. Blancheto, 37 5. Decembris 1594. fuit resolutum, Quod habens gratiam fundatam in deuolutione ob negligentiam patronum in presentando intra tempus à iure præfixum, debet probare sufficienter scientiam ipsorum, Rebus. de deuolut. numer. 12. Deinde quod Episcopus neglexerit post lapsum dictum tempus conferre, iuxta capit. 2. de cōcessione præbendæ. Præterea, cum vna pars patrono-

tronorum prius presentasset, & presentatus acceptasset presentationem, non currit tempus, nisi à die, quo ipsum presentatus prosequi ius suum, & patroni sciuerunt, & quando testator mandat presentari presbyterum, seu relictorem causa celebranda Missae, beneficium non dicitur Sacerdotale, &c. ita in d. Firmiana, in qua vide alias decisiones & sequenti.

38 Aduertendum ¶ est tamen, quod licet Rota in d. Parmen. videatur velle non sufficere contra patronum scientiam praesumptam, tamen contrarium dicendum est, ut patet ex citatis, & ex supradictis, nec id negant, qui dicunt non sufficere scientiam interpretatiam, aliud enim est scientia interpretatiua à praesumpta.

39 Nec obstant ¶ decisiones Putei, & Mohedani citatae in d. Parmen. quia in proposito non agitur de amissione, vel priuatione iuris conferendi, vel praesentandi absoluti, sed solum pro ea vice, quod non est maximi praedicti, & ideo sufficit scientia praesumpta, iuxta supradicta §. par. c. 5. à n. 134. etiam si sit narrata in gratia, nam illa est probatio plena, iuxta subiectam materiam.

40 Et ut dicitur ¶ in d. Parmen. & in d. Firmiana, 12. Maij 1595. adducta c. sequenti, n. 13. scientia vnus patroni non nocet alteri.

41 Et ius ¶ praesentandi, etiam in vno ex patronis, qui non habuit scientiam, conservari potest, aliis propter scientiam exclusis, ut fuit resolutum in causa Spoletina beneficii, 28. Maij 1590. coram Domino Blancheto, in qua fuit dictum, Quod cum tempus ad praesentandum non currat patronis, nisi à die scientie, ut in hac causa fuit resolutum coram Domino Bubalo, sententia eiusdem domini Bubali est confirmanda, nec obstat, quod dicitur constare de scientia patronorum, ex presentatione per ipsos facta, die 7. Maij 1588. de persona Ioannis Ant. Bart. ¶ sic presentatio postea facta de persona Vincentij 17. Septembr. eiusdem anni sit post tempus quatuor mensium, & sic Vincentio minime suffragetur, quia fuit responsum, quod in illa presentatione facta 7. Maij non interuenerunt omnes patroni, & sic ex ea probatur tantum scientia illorum, qui dicte presentationi, 7. Maij nominatim dederunt, non autem eorum, qui in illa non interuenerunt, & ex persona illorum, qui non interuenerunt sustinetur presentatio Vincentij, cum ius praesentandi, etiam in vno ex patronis conservetur, Fedor. consil. 102. Abbas 54. num. 3. parte 1. & quod scientia vnus non noceat alteri comparato, fuit superioribus mensibus resolutum in vna Parmen. beneficii coram Bubalo, quare qui vult ostendere nullitatem istius praesentationis, debet probare scientiam istorum omnium patronorum, qui Vincentium praesentauerunt, cum illa possit etiam ex persona vnus, qui ignorauit, sustineri, &c.

43 Rursus d. menses ¶ debent computari, secundum Calendarium, & secundum quod menses occurrunt, & quod deficit de 1. mense accipiendum est de ultimo, cum assignetur tempus, à quo debeant incipere, verbi gratia, si beneficium vacat 8. Id. Iulij, 7. die Iulij finietur semestre, etiam si sit bissextus, ita glossa in cap. quam sit, verb. mensem, de elect. in 6. & ibi Archidiacon. Ancharan. Dominic. & Franch. Ioan. Andreas, & Baldus in cap. ne pro defectu, de elect. Butrius n. 12. & Abbas 6. in c. licet. de supplend. negligent. Prælat. Bartol. & Dd. in l. cum bissextus, ff. de verbor. significat. Mandos. d. tract. de election. nouor. prælato. 1. par. c. 3. & ibi Boerius in addit. qui plures refert, Rochus, verb. honorificum, §. 52. Lambertus, secunda par. c. 2. lib. 9. articulo. 14. Menoch. de arbit. lib. 2. casu

50. à num. 21. & nouissime Thomas Sanchez de matrimonio, lib. 2. disputat. 24. num. 15. & Staphileus tit. de vi, & effect. clausular. §. mensis in data. Quamuis Ioannes Quintinus in repetitione capit. de multa, numero 97. cum Hostien. in d. c. licet, dicat hoc semestre tempus ita computandum esse, non ut medium conficiat annum, sed ut in singulis mensibus vnus & triginta dies numerentur, argum. l. 2. & fin. C. de tempor. appellat.

Et de momento ¶ ad momentum est huiusmodi 43 computatio facienda, à tempore scilicet, scientiae, seu vacationis notae, ita quod si beneficium vacauit, & fuit nota vacatio 1. Martij, hora 11. vsque ad primam Septem hora 10. per totam, & non post, prouidere possunt. Mandos. dict. cap. tertio, & ibi Boer. P. de Baylio. 3. par. cap. secundo, numero quarto, Matth. Boissius in dictis Miscellam. in materia electionis, §. quando tempus currat, Lambertus & Thomas Sanchez, ubi proxime, & Rota in illa ciuitatis Castellanae supra relata, num. 20.

CAP. III.

De deuolutione.

SUMMARIA.

Si non prouidetur de beneficiis infra tempus praefixum ad superiores, gradatim fit deuolutio, num. 1. & idem est ubi prouidetur indignis, seu inhabilibus, & incapacibus, num. 2. & 3. ubi ponitur resolutio Rota, quod etiam locum habet in patronis etiam laicis, num. 4. quamuis in patronis laicis contra teneat glossa, & a. l. 3. n. 5.

Patronus non excusatur à lapsu temporis ad praesentandum, ex eo quod praesentauit Ordinario electum, ut examinaretur, quando collatio facienda est per inferiorem, nisi actualiter intra tempus praesentis coram illo, qui est facturus collationem, ex Rota, numero 6.

Excusatur patronus à deuolutione per presentationem factam ei, quem habuit iustam causam credendi habere ius instituendi, licet in veritate non haberet, n. 7. & seq. ubi ponitur decisio Rota.

Cuiuslibet superiori, ad quem gradatim fit deuolutio, non currit semestre, quod sibi datur ad conferendum, etiam si deuolutio fiat a patrono laico, nisi à die notitiae, n. 9. & seq. ubi ponuntur resolutiones, & decisiones Rota.

Qui impetrat certo modo tanquam deuolutum, debet probare deuolutionem, nec clausulae generales supplicationis, siue alio quouis modo, &c. alias locum habent, praesertim quia ponitur in calce supplicationis clausula, & de deuolutione detur dispositio in literis, num. 16. maxime stante in literis clausula, dummodo collatio sit deuoluta, ut praesertur, num. 17. Vnde, si beneficium erat reservatum, gratia locum non habebit, nam deuolutio non cadit in beneficiis reservatis, num. 18. & vacationis tempus, non deuolutionis debet considerari, ut dicatur beneficium liberum, vel reservatum, n. 19. & clausula generalis apponi solita, etiam si reservatum, & c. operatur, quando Ordinarius vigore indulti reservatum conferre possit, n. 20.